

**Aterosklerozun
müalicəsində istifadə
olunan DV**

- **Ateroskleroz aşağıdakı xüsusiyyətlərlə səciyyələnən xəstəlikdir:**
- **arteriyaların damar divarının sərtləşməsi və elastikliyinə itirilməsi,**
- **Orqanların qan dövranının pozulması ilə damar mənfəzinin daralması;**
- **Orqanizmin bütün arterial sistemi zədələnir (qeyri-bərabər olsa da).**

Səbəbi:

- **Irsi meyillilik**
- **Stress**
- **Az hərəkətli həyat tərz**
- **Tütünçəkmə**
- **Piylənmə**
- **Hipertoniya**
- **Şəkərli diabet**
- **Qeyri-düzgün qidalanma**

Kardiosklerozun medikamentoz müalicəsi

1. **HMQ-KoA reduktaza– 3-hidroksi-3-metilqlütaryl koenzim A-reduktaza- inhibitoru**

Statinlər:

- **Simvastatin (zokor) 10-40mq 1 gündə 1 dəfə**
- **Lovastatin (mevakor) 10-40mq gündə 1 dəfə**
- **Atorvastatin (liprimar) 10-80mq gündə 1 dəfə**
- **Pravastatin (lipostrat) 10-40mq gündə 1 dəfə**
- **Rozuvastatin (krestor) 10-20mq gündə 1 dəfə**

Fibratlar:

- **Benzafibrat (bezalip) 200mq gündə 2-3 dəfə**
- **Fenofibrat (lipanqil) 200mq gündə 1 dəfə**
- **Siprofibrat (lipanor) 100mq gündə 1-2 dəfə**

Nikotin turşusu:

- **Endurasin 500m**

Kardiosklerozun medikamentoz müalicəsi

4. Öd turşuları sekvestrantları:

- Xolestiramin 8-24 q gündə
- Kolestipol 5-30 q gündə
-

5. Yarıdoymamış yağ turşuları

- Omega-3 (omakor 1000mq)

6. Metabolik terapiya

- Preduktal MR 35 mq gündə 2 dəfə

7. β -blokatorlar

8. Nitratlar

9. AÇF inhibitorları

10. Aritmiyaların müalicəsi

- Qan dövranı pozğunluğunun müalicəsi
- Antikoagulyantların təyini haqda qərar vermək

Statinlər

- **Orqanizm hüceyrələrində xolesterin sintezini tormozlayır və qanda xolesterin konsentrasiyasını azaldırlar**
- **Aretokslerotik piləki stabilləşdirir və onun dağılması ilə bağlı ağırlaşmaların yaranmasının qarşısını alır.**

- **Statin qəbul edən xəstələrdə infarktın (və insultun) yaranma riskini azalır**
- **Qəfləti ölümlərin tezliyini azaldır**
-
- **Nadir hallarda qeyri-stabil stenokardiya yaranır (infarktönü vəziyyət).**

Əlavə təsirləri:

- Baş ağrıları, başgicəllənməsi
 - Diareya, qəbizlik
 - Ürəkbulanma, qarında köp
 - Həmçinin qıcolmalar, dəri qaşınması
 - Yuxu pozğunluğu mümkündür.
-
- Dozalanmaya düzgün riayət etdikdə əlavə təsirlərin yaranma tezliyi minimal olur.

Əks-göstəriş:

- Hamiləlik və südverən analar,
- Qaraciyərin kəskin xəstəlikləri,
- Travmalar, cərrahi əməliyyatlar, infeksiyalar,
- Ağır endokrin xəstəliklər,
- Dərmana qarşı həssaslığın artması

Lovastatin

(Mevakor, Medostatin, Xolestar, kardiostatin)

- Tab. 0.1, 0.2, 0.4
- Gündə 1 dəfə axşamlar qəbul edilir.

Simvastatin

(Zokor, vazilip, simqal, simvor, simvastol, ovenkor)

- **Tab. 0.005, 0.01, 0.02, 0.04**
- **(1 tab axşam yemək zamanı)**
-

Provastatin Lipostat

- **Tab. 0,01 və 0,02 (1 tab. axşam yemək zamanı qəbul edilir)**

Fluvastatin Leskol

- **Tab. 0,01 və 0,02; kaps. 0,02 və 0,04 (1 tab axşam yemək zamanı qəbul edilir)**

Atorvastatin

Liprimar, Lipronorm, Atoris, Atomaks

- Tab. 0,01 və 0,02; 1 tab axşam yemək zamanı qəbul edilir

3. Fibratlar

- Qanda yağları parçalayan fermentlərin fəaliyyətini artırır, bu da öz növbəsində qanda yağların (lipoproteidlərin və xolesterinin) konsentrasiyasını azaldır.
- Qaraciyərin funksiyasını poza bilir və öd kisəsində daş yaranmanı artırır.

Əlavə təsirləri:

- **Statinlərdə olduğu kimidir,**
- **Seksual disfunksiya,**
- **Nadir hallarda - anemiya.**

Əks-göstəriş:

- **Hamiləlik və südverən analar,**
- **Qaraciyər və öd kisəsi xəstəlikləri,**
- **Böyrək çatışmazlığı,**
- **Hiperhəssaslıq,**
- **18 qaşa qədər uşaqlar**

Fenofibtrat Lipantil

- Kaps 0.1; 0,145; 0,2 1 kapsul gündə 2 dəfə yeməkdən sonra

Siprofibrat Lipanor

- **Kaps. 0,1 (1 kaps gündə 1 dəfə yemək zamanı)**

4. Öd turşuları sekvestrantları

- **12 barmaq bağırsaqdan öd turşularının sorulmasına maneəçilik törədir,**
- **Qanda xolesterinin miqdarının azalmasına səbəb olur,**
- **Xolesterinin qida məhsullarından da sorulmasına imkan vermir.**

Əlavə təsirləri:

- Qəbizlik, diareya
 - Hemorroyun kəskinləşməsi,
 - Ürəkbulanma,
 - Xora xəstəliyinin kəskinləşməsi.
-
- *Digər DV-nin sorulmasını pozur,*
 - *Digər DV-ni 1 saat əvvəl və ya öd turşuları sekvestrantlarının qəbulundan 4 saat sonra qəbul etmək məsləhətdir.*

Əks-göstəriş:

- **Hiperhəssaslıq,**
- **Laktasiya periodu və hamiləlik,**
- **Ödçixarıcı yolların patologiyası,**
- **Libidonun artması,**
- **Qanaxmalar (MBS).**

Xolestiramin (Colestyramine) Kolestiramin

- **Paket 500.0** (2,5 qr. Meyvə şirəsi ilə qarışdırıb 3 dəfə içmək)

5. Nikotin turşusu və törəmələri

- **Damarları genişləndirir**
- **Yağların orqanizmdə tez metabolizminə səbəb olur, qanda xolesterinin konsentrasiyasını azaldır.**

Əlavə effektləri:

- **Istilik hissiyatı, üzün və bədənin yuxarı hissəsinin qızarması,**
- **Dəri qaşınması,**
- **Qanda şəkərin miqdarının artması,**
- **Qastrit və xora xəstəliyinin kəskinləşməsi,**
- **Ürək ritminin pozulması,**
- **Ödçıxarıcı yollarda daşların əmələ gəlməsi.**

Əks-göstərişlər:

- Hipertoniyanın ağır formaları,
- Xora xəstəliyi,
- Hamiləlik və südvermə,
- Preparata həssaslığın artması,
- Podaqra.

Nikotin turşusu Vitamin PP

- Tab. 0,05; amp. 1%-1 ml

Endurasin

- 1 retard tablet tərkibində 500 mq nikotin t-su saxlayır;
- Flakonda 100 ədəd.
- **Başlangıç doza — 500 mq birinci həftə gündə 1 dəfə,**
- **1 tab gündə 2 dəfə səhər və axşam — müalicənin ikinci həftəsi.**
- **Üçüncü həftədən başlayaraq — 500 mq gündə 3 dəfə.**

lipostabil -

Fosfolipidlər + Piridoksin + Nikotin
turşusu + Adenozin monofosfat

- **5 ml və 10 ml amp. № 5;**
- **forte kapsullar № 50**

Situasion məsələ № 1

- Sizə kişi xəstə onu konsultasiya etməyiniz üçün müraciət etmişdir. Həkim ona «Ateroskleroz» diaqnozu qoymuş və «**Nikotin t-su**» preparatı tab 0,05 gündə 3 dəfə, «**Atoris**» 20 mq. 1 tab gündə 1 dəfə təyin etmişdir.
- Xəstə maraqlanır ki, ona bir «Nikotin t-su» preparatı qəbul etmək kifayətdir? Sizin addımınız.

Situasion məsələ № 2

- Sizə əlində «Zokor» 20 mq preparatına resept yazılan qadın müraciət etmişdir. Resepti ona həkimin yazdığını, lakin istifadə qaydasını demədiyini söyləyir. Sizin addımınız
- Bu preparatın əlavə təsirlərindən danışacaqsınız.